

we dan geheel buiten beschouwing.

Toen de middeleeuwse muren, poorten en vesten een sta-in-de-weg geworden waren of hun bestaansrecht verloren hadden, heeft men er korte metten mee gemaakt. Wat er aan muren en vesttorens over was, werd in het eind van de achttiende en in het begin van de negentiende eeuw voor het grootste deel afgebroken ¹²⁵); tussen 1827 en 1856 vielen negen van de tien stadspoorten onbarmhartig onder de slopershamer ¹²⁶). Alleen de Delftsepoort bleef tot 1940 behouden. De Oostvest werd gedempt in 1885, de Goudsevest in 1897/1904, de Coolvest in 1913/1921 en de Schiedamsevest in 1929/1940 ¹²⁷).

Van de twee middeleeuwse sloten is het door de Bokels bewoonde Weena al in 1426 verwoest door Hoekse benden; Bulgersteyn werd tot in de zestiende eeuw bewoond en verviel daarna spoedig ¹²⁸).

Het enige middeleeuwse bouwwerk dat de eeuwen trotseerde, is de na de verwoesting van 1940 geheel gerestaureerde Grote of St. Laurenskerk. De bouw ervan nam een aanvang ca. 1412 op de plaats waar voordien een kleinere parochiekerk had gestaan. De kerk was in 1436 voltooid, aan de toren werd in 1449 begonnen; kerk en toren zijn sedert 1461 verenigd en aan het eind van de vijftiende eeuw is het geheel vervolmaakt door de toevoeging van het hoogkoor ¹²⁹). Als oudste parochiekerk wordt de kapel beschouwd, die behoorde bij het Gasthuis aan de Middeldam (Hoogstraat), dat in 1329 reeds genoemd wordt ¹³⁰). In de veertiende eeuw fungeerde het Gasthuis ook reeds als Stadhuis en als zodanig bleef het intact totdat het in de jaren 1822-1835 werd afgebroken en ter plaatse vervangen door een nieuw Stadhuis van de stadsbouwmeester P. Adams ¹³¹).

Het Hoogheemraadschap van Schieland had zijn eigen Gemeenlandshuis in Rotterdam, 1542-1580 in de Lombardstraat, 1580-1624 aan het Roodezand, 1624-1665 aan de Hoogstraat in het huis van de koopman Johan van der Veeken en sedert 1665 in het bekende door Jacob Lois gebouwde Schielandshuis, tegenwoordige Historisch Museum ¹³²).

De vijf vijftiende-eeuwse kloosters, twee mannen- en drie vrouwenkloosters, die Rotterdam rijk geweest is, kregen in de zestiende eeuw – voor en na de Reformatie – een andere bestemming (Gasthuis, Latijnse school, Admiraliteitshof, Weeshuis, Pesthuis), maar waren alle reeds lang voor de ramp van 14 mei 1940 verdwenen ¹³³).